

שעל ידי מערכת הכשרות בד"ץ שאץ אשדוד SKS
בראשות כ"ק אדמו"ר משאץ אשדוד שליט"א

הכשרות בראי ההלכה והמציאות

כשרות היין (מאמר א')

נושא
השבוע:

גליון
ת
פרשת אמור,
ל"ג בעומר
תשפ"א

אקטואליה בכשרות

בירורי הלכה קצרים לשאלות 'אקטואליות בכשרות' מתוך הספר "וכשר הדבר"

הסערה שהתחוללה בחופה כשהגאון רבי עובדיה יוסף בירך 'שהכל' על יין

פרי הגפן, אבל אם מצא פחות, אף על פי שיש בו טעם יין, קיוהא (צבע) בעלמא הוא ואינו מברך אלא 'שהכל'. וזה רק ביינות שלהם שהיו חזקים, אבל יינות שלנו שאינם חזקים כל כך, אפילו אם נתן שלשה מדות מים ומצא ארבעה - אינו מברך עליו 'בורא פרי הגפן'. ומשערים לפי השיעור שנוהגים למזוג היין באותו מקום. והכף החיים (שם ס"ק ל"ב) כתב - שלפי דעת השו"ע צריך שיהיה כמות היין לפחות 'מחצית מן התערובת'.

מאידיך, שיטת הרמ"א (שם) - שהעיקר שלא יהיה היין אחד ממשנה חלקים במים, כי אז היין בטל במים ע"ש. ולפי זה יוצא, דלשיטת הרמ"א, גם על מעט יותר מ - 16.5% יין המעורב במים מברכים 'בורא פרי הגפן'.

הסערה שהתחוללה בחופה בה השתתפו הגר"ע יוסף והגר"י צדקה זצ"ל

בספר חזון עובדיה (ח"א עמוד פ' בהערה) מובא סיפור נפלא שסיפר מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל - פעם אחת הוזמנתי לסדר קידושין אצל אחד מתלמידי, ולא מצאו באולם יין ראוי לברכת 'בורא פרי הגפן' ובירכתי עליו 'שהכל' נהיה בדברו, וכן כשכובד הגר"י צדקה בשבע ברכות בירך על היין 'שהכל', ונעש רעש מזה. והנה לאט לאט נתפרסמו הדברים הנ"ל ונכנסה תודעה זו בכלל ישראל - שלא לקדש ולהבדיל ולברך בפה"ג רק על יין אמיתי ולא 'יין מזויף', ומאז יצאו כמה יקבים כשרים על פי דעת הבית יוסף שכולם יינות אמיתיים.

[בגליון הבא בס"ד - נרחיב בתהליך נתינת כשרות למפעלי ייצור יין מלפני הבציר ולאחריה]

המהפך לטובה במפעלי ייצור יין

עד לפני מספר שנים היה נהוג ביקבים רבים לערבב כמויות גדולות של 'מים וחומרים משמרים' ביין, כך שאחוז הענבים והיין שהיו בו, היה מעט מזער. כיום איכשר דרא, וברוך השם בעקבות פיקוחם של גופי וועדות הכשרות, מה גם שגברה התחרות בין יצרני היין - הרי ששיעור כמות היין עלה בשיעור ניכר, עד כדי כך שעל רוב בקבוקי היין נדפס לצד חותמת הכשרות 'כשר אף לנוהגים כשיטת הבית יוסף'.

מי גרם למהפך לטובה בייצור יין כשר לברכה גם לשיטת הבית יוסף?

חלק גדול במהפך לטובה בייצור היין, נזקף לזכותו של הגאון הגדול מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל שיצא כחלוץ לפני המחנה, וכדרכו להנחיל את פסקי הבית יוסף - דרש, כי היין יהא ראוי לקידוש גם לשיטתו, והרי לדעת הבית יוסף (שו"ע או"ח סימן ר"ד סעיף ה') יש צורך בשיעור יותר גדול של 'ענבים' בתוככי היין, בכדי שיוכלו לברך עליו ברכת 'בורא פרי הגפן', על כן דרש מבעלי היקב, שישימו על לב את אלו שרצונם להחמיר כהבית יוסף, שיוכלו גם הם לברך ולקדש על יין כשאיפתם.

מחלוקת הבית יוסף והרמ"א בד"ן 'יין המעורב בו מים'

שיטת הבית יוסף (שו"ע שם) - שמרי יין מברך עליהם 'בורא פרי הגפן', ואם נתן בהם מים - תלוי במציאות, אם נתן שלשה מדות מים ומצא ארבעה, הרי הוא כיון מזוג ומברך עליו 'בורא

סיפורי הכשרות

סיפורים נדירים במעלת ובחובת הזהירות בכשרות המאכלים

למה הכריע החת"ס - דמוטב שישאר הילד היתום 'שוטה כל ימיו' למרות שיכלו לרפאותו

בשו"ת חתם סופר (או"ח ח"א סימן פ"ג) מובא סיפור נורא שהגיע לשולחנו של החת"ס זיע"א כדי שיכריע בדבר, וזה תוכן הסיפור כפי שמובא בתשובה שם - אחד מתושבי קהילתנו ספרדי אשר לפני שנתיים הלך לעולמו, הניח בן אחריו שהוא לעת הזאת בן ז' שנים, והנער בכל מעשיו כמתעתע מדבר ואך קול דברים ובעצמו אינו יודע מהו מדבר, הוא שומע בעת שמדברים אליו אבל אינו יודע תכלית שום כוונה מיוחדת על בוריה ממה שדברו אליו, אינו לא חרש ולא אלם, אף לא פקח, כל מעשיו רמיזותיו קריצותיו תנועותיו מוכיחין מעידין ומגידין, אשר הוא 'שוטה' ודעתו קלישתא מאוד, ואחרי אשר אבי הנער הלזה

לו ולהכין לו די מחייתו בכשרות, והם גם לא יתנו להכניס לשם אוכל ממקום אחר והילד היתום הוא יצטרך להיות בחברה ובאגודה עם כל הנמצאים שמה - גם במאכלן ומשקן, והשאלה הוא, אם רשאים למסור שמה לצורך רפואת גופו ונפשו, או כיון שבודאי יאכל שם נבילות וטרפות אסור לשלחו לשם?

והחתם סופר מאריך בתשובה שם בראיות שונות - דמותר לשלוח את היתום הקטן לבית ספר המיוחד של הגויים כדי לרפאותו ואף שיצטרך לאכול שם נבילות וטרפות, אבל מסיים החת"ס שם את תשובתו - זה נלע"ד מעיקר הדין, ומ"מ העידו קדמונינו ז"ל שע"י מאכלות אסורות בנערות מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע, ולכן עדיין אני אומר "מוטב שיהיה שוטה כל ימיו" ולא יאכל נבלות וטרפות ולא ישלחו אותו לשם.

הניח עזבון גדול וסך עצום ואין יורש אחר זולת השוטה הזה, הנה קרובי הנער אספו הרופאים המומחים מנוסים ומוחזקים שבעיר הזאת, לדעת מה יהיה משפט הנער וכדת מה לעשות למצוא מזור ותרופה לתחלואי גופו ונפשו, והרופאים אמרו כולם פה אחד, כי יש בו מעט דעת ודעתו קלישתא ואין רפואה אחרת למכתו אם לא בעיר ווינן או בעיר וואצין סמוך לפעסט אשר שמה הוקם בית חינוך מורים מחנכים מלמדים לאלה דעת ומזמה, ואם יבוא שמה בודאי בלי שום ספק יעלה מעלה אחר מעלה בדעת, ואף כי לא יהיה חריף כשארי בני אדם, על כל פנים יגיע למעלה להיות בעל אנושי לישא וליטן לכלכל דבריו במשפט לטרוף טרף לו. וזה צדדי השאלה - אם ישלחו אותו לבית חינוך הנ"ל הרי הוא יאכל שם נבלות וטרפות, כי אי אפשר לשלוח

גלריית הכשרות

הצצה שבועית מגלריית כשרות הבד"ץ ברחבי העולם

הגאב"ד שליט"א בבדיקה קפדנית במפעל לייצור 'חומרי גלם'

המטמונים במאכלים

תיאור קצר וקולע על חומרים שנמצאים במאכלים

רכיבים כימיים שונים בין הקמחים

קמחים שונים עשויים להיות שונים מאוד זה מזה בהרכבם הכימי, אם כי לכולם מידה משמעותית של עמילנים. ואם מדובר בקמח מלא, אז גם סיבים. קמחים מסוימים כמו קמח חומוס מלא וקמח עדשים מלא, מכילים מידה רבה של חלבון וסיבים. קמח חיטה, שיפון, כוסמין ושעורה שהם מלאים, עשירים בחלבון וסיבים תזונתיים גם הם. קמחי אגוזים וזרעים, וכן קמח שקדים, עשירים יחסית בשומנים צמחיים טובים.

רבים, שמהם אופים מגוון לחמים, ומרכיב חשוב בעוגות ובפשטידות רבות.

בבישול - הוא הבסיס לפסטה, מרכיב בסוגי כופתאות, כיסנים ולביבות, ומשמש גם להכנת דייסות (כגון ממליגה ופולנטה מקמח תירס) ולהסמכת רטבים.

בטיגון - הוא מהווה מרכיב בכצק המטוגן בטיגון עמוק להכנת סופגניות.

בבליילות - כמו בלילת החביתיות ובציפויים כגון ציפוי לשניצל.

על פי משרד הבריאות

מהו המרכיב העיקרי ב'קמח חיטה'?

המרכיב העיקרי בקמח חיטה הוא - עמילן המהווה 80% ממנו, וכן חלבון שרובו גלוטן, ולשניהם תפקיד מכריע בתהליך האפייה. העמילן סופג כמויות גדולות של מים בטמפרטורה גבוהה, וגרגיריו תופחים בעת האפייה וממלאים את נפח המאפה, ואילו הגלוטן מתפתח, במגע עם מים, לרשת סיבית וגמישה שמתייצבת ונמתחת יותר ככל שלשים את הבצק לאורך זמן רב יותר, עד גבול מסוים שבו נהרסים קשרי הגופרית בין רכיבי הגלוטן. בזמן האפייה עצמה רשת הגלוטן נמתחת כתוצאה מפליטת גזים שמקורם בחומרי ההתפתח, ומעניקה למאפה את מרקמו ומבנהו.

קמח (מאמר א')

ממה מייצרים קמח?

קמח הוא 'אבקה דקה' הנוצרת מטחינת רכיבים מסוימים של צמחים לאחר ייבוש או קלייה שלהם. רכיבים עיקריים שנטחנים לקמח לאחר ייבוש או קלייה הם למשל - זרעים, אגוזים, פירות ועוד. שימושו העיקרי של הקמח הוא הכנת עיסה (בצק) ממנו אופים לחם או מאפים אחרים.

קמח בננות?

כבר מאז המהפכה החקלאית על ידי 'נח' כמבואר במדרש שהוא היה אדם הראשון שפיתח כלי מחרישה, נהגו בני אדם לטחון זרעים של צמחים ממשפחת הדגנים ולהפיק מהם קמח. כך למשל החלו לטחון גרעינים, כגון: גרעיני חיטה, שיפון וכוסמין. עם צבירת הידע החקלאי הובן כי ניתן להכין קמחים גם מרכיבים נוספים בצמחים, וכך החלו נפוצים קמחי קטניות, כגון: קמח חומוס, קמח עדשים וקמח פולי מונג, בהם שימוש נרחב במטבחי דרום אסיה ובהודו בפרט, וכן קמחי פירות דוגמת קמח בננה, קמח קוקוס קמח תמרים (אשר קליפתם עשירה מאוד בעמילן) ואף קמחים אחרים, דוגמת קמח שקדים.

ההבדלים בין קמח 'מלא' לקמח 'לבן'

מעבר לחלוקה לפי רכיבי צמחים (קמח גרעינים, קמח קטניות, קמח פירות וכו') ניתן לחלק את כל הקמחים הקיימים לשני סוגים עיקריים: קמח מלא וקמח לבן.

קמח מלא - הוא כל קמח אשר הרכיב הצמחי ששימש להכנתו נטחן בשלמותו, כלומר בקליפתו (האכילה) המלאה (המכונה סובין) או לחלופין, ללא כל ליטוש או עיבוד.

קמח לבן - הוא קמח שבתהליך הכנתו הוסרה קליפת הגרעין. טעמו של קמח לבן לרוב עדין יותר, והוא נוח לשימור לזמן ממושך יותר, עם זאת הוא מכיל פחות רכיבים תזונתיים, משום שלרוב, רכיבים תזונתיים עיקריים נמצאים דווקא בקליפה. באופן כללי, ככל שהקמח מלא יותר, ומכיל את כל הרכיבים המקוריים של רכיב הצמח, הוא אמור להיות כהה יותר.

חשיבותו במאכלים פופולריים

קמח הוא חומר גלם בסיסי ושכיח במגוון מאכלים ושיטות אפיה ובישול. באפיה - הוא המרכיב העיקרי של סוגי בצק

מה היתה הראיה של הרבי מויז'ניץ שקמח קודם לתורה?

ונסיים מאמר זה באימרא נפלא על המשנה במסכת אבות (פ"ג משנה כ"א) - אם אין קמח אין תורה, אם אין תורה אין קמח. ונשאלת השאלה - מה קודם למה, האם קמח קודם לתורה, או תורה קודמת לקמח. והאמרי חיים מויז'ניץ זיע"א הביא ראיה דקמח קודם לתורה - שהרי בפסח נדונים על 'התבואה', ובשבועות נדונים על 'התורה' כידוע מהש"ה הק' במסכת שבועות, ומזה שהתורה הקדימה 'חג הפסח' שבו נדונים על התבואה ל'חג שבועות' שבו נדונים על התורה, מוכח שקודם צריך שיהיה לאנשים 'קמח' (פרנסה בריווח), וכך יוכלו ללמוד תורה בהרחבה ובישוב הדעת.

ילדי הפשרות

מדור שו"ת מיוחד לילדים בענייני כשרות, נושאת פרסים

שאלה א'

מה היתה סבתו של הגאון החתם סופר זצ"ל - שפעדיף שְהִילֵד הַיְתוּם שְהִשְׁתַּטָּה יְשָׂאָר 'שׁוֹטָה' כֹּל יָמָיו ?

שאלה ב'

לְמָה בָּרַךְ הַגָּאון רַבֵּי עֹבֵדְיָה יוֹסֵף זצ"ל בְּרִכַּת 'שְׁהַכְּלִי' עַל יַיִן שְׁהִגִּישׁוּ לוֹ בְּחַפְזָה מְסִימָת ?

שאלה ג'

מֵאַיִפָּה הוֹכִיחַ הָאָדָמוֹ"ר הַרְה"ק בְּעַל 'אֲמָרֵי חַיִּים' מוֹיִזְ'נִיץ זיע"א דִּ"קֶמַח" קִדְּם לִ"תוֹרָה" ?

[התשובות מופיעות בתוך הגליון]

תשובות בכתב ברור וקריא, ניתן לשלוח למספר פקס - 08-8645575. הילדים שיענו לפחות 2 תשובות נכונות, יכנסו להגרלה על פרסים נאים בע"ה.

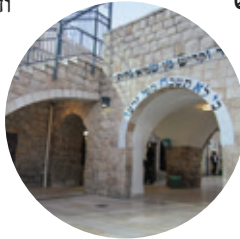
כתבי הקודש

קטעים נבחרים המאירים כספירים מתוך הספר "אגרות שלום" שכתב הגה"ק הסב"ק רבי שלום אבד"ק שאץ לונדון זצוקללה"

הקדמה

לכבוד יומא דהילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שחל השבוע, שהוא בעל המימרא בכמה מקומות בש"ס (ברכות דף מ"ג; סוטה דף י"ז; ועוד) - "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים", ויש ראשונים ופוסקים הסוברים - שאין זה רק הנהגה טובה, אלא שיש חיוב מסירות נפש על העבירה של הלבנת פנים לשיטת רבי שמעון בר יוחאי (עיי' תוספות סוטה דף י"ז ובשערי תשובה שער ג' ובמגן אבות להתשב"פ"ג מי"א).

עוד איתא במסכת בבא מציעא (דף ג"ח): -אמר רבי שמעון בן יוחאי - גדול אונאת דברים מאונאת ממון, שזה נאמר בו ויראת מאלקיך, וזה לא נאמר בו ויראת מאלקיך ע"ש, נביא בגליון זה מכתבים מחזקים מרבינו זיע"א, בענין מניעת מחלוקת שכמוכן מונעת הלבנת בנים ואונאת דברים, ואיך מתמודדים עם אנשים המבזים ופוגעים בנו.

כשנפטר אבי הרה"צ כתבתי שאני מוותר על הכל, למרות שפרנסתי היתה מצומצמת מאד

בספר אגרות שלום (מכתב קפ"ח) כותב רבינו אודות בריחה ממחלוקת, וז"ל - שלום וכל טוב סלה לכולכם יחי, השגנו מכתבכם, וכל המתברך מתברך בכל טוב סלה וכל מיני ישועות בגוף ונפש, מה שכתב גיסי יחי שאכתוב ל... לא אוכל למלאות רצונך, כי אם אכתוב יתחיל טענות חדשות וחליפות מכתבים בדברים שאין לי נחת

רוח בזה, ואני זקן וחלוש מכמה מיחושים ל"ע, ואין לי כח ומח ופנאי לטענות כאלה ודקדוקי עניות ששורר ר"ל בכל העולם.

כשנפטר אבי הרה"צ ז"ל כתבתי שאני מוותר על הכל, ולא תסברו שהייתי עשיר אז, כאן פרנסתי היתה מצומצמת מאד, רק שאיני יכול לסבול הטענות בירושות, והוא בין אחים יפריא (הושע י"ג, ט"ו), גורם שנאות קנאות ר"ל כל ימי חייהם, ומה נעשה בזה, הכי זה הוא פרנסה, לא לא, רק השני לא יהיה לו, רק תמיד כל היום ר"ל כולה שלי, וכן טוען השני, **אני בורח מזה כבריחת הארי ואיני רוצה אפילו לשמוע טענות כאלה, גיעול נפש הוא לי, כי"א אוותר ויהי' אהבה ואחוה, כן הוא עפ"י התורה,** לא להיפך ח"ו ח"ו, איני יכול לסבול חרדים רק בחיצוניות, וכשמגיע לו להד"מ (א.ה.) כוונת רבינו, שיש אנשים שכלפי אחרים הם מראים שיש להם 'יראת שמים' והם מרעישים עולמות כדי לתקן עניני דת וכדומה, אבל כשמגיע אצל אנשים אלו משהו כלפי עצמם, אז להד"מ, שהוא ראשי תיבות - ל"א היו דברים מעולם, פתאום נעלם אצלם היראת שמים), התורה"ק רוצה בפנימיות והבן והבן, איני יכול להאריך עכ"ל"ק.

אחרי שהייתי עמדי כמה שנים היה לך ללמוד ולשתוק

בספר אגרות שלום (אגרת רמ"ח) כותב רבינו דברי חיזוק לבלום פיו בשעת מריבה,

זול"ק - יחי' קרא לפני מכתבך הארוך, ואם ה"ר... שליט"א כבר משך ידיו מלדור בשכונתך, אין מה לדבר מזה, טוב היה עושה אם היה עושה את זה, בעיירות גדולות כמו אלו אין השגת גבול באלו, בעיר, אבל לא בשכונה אחת כמוכן. ואודות ר'... נ"י מה אדבר וכו', ואם ביזה אותך, אם שתקת מזה טוב ומה נעים, הלא כן אנו אומרים בפה בעו"ה בשמונה עשרה "ולמקללי נפשי תדום" אבל דא עקא שאיו יודעים מה אומרים, ואדמה אחרי שהיית עמדי בצוותא כמה שנים היה לך ללמוד ולשתוק, כי אין למעלה הימנה אפילו שלא לשם שמים, כי תמיד הצועק והכועס והמבוזה הוא מוכרח להיות נכנע ברבות הימים תחת השותק, ובפרט לשם שמים כמצווה עלינו בכמה וכמה מאמרי חז"ל, ונפשי כעפר לכל תהיה, שהוא דברים שבלב וחובות הלבבות, זה קשה כמוכן, אבל הבולם עצמו בשעת מריבה - זה אפשר ואפשר אפילו לאנשים פשוטים כמונו,

רגילות ולימוד הרבה הוא כמו כל מידות טובות, כל מה שיעבור עליך קבל ואז תהיה עמו ולחלקו כדברי רש"י ז"ל על פסוק תמים תהיה וגו'. ובעולם הזה כבוד גדול למי ששותק, והנאה גדולה להשותק - אחר כך, והכועס הרי הוא בהיפך מתחרט, ואוכל את בשרו, ובזיון מאחרים כידוע ממעשים בכל יום ויום, גם אני כאן, זה איזה שבועות היה לי בזיון בבית הכנסת אחת מהגבאי נ"י, וב"ה שתקתי, והיה טוב כנ"ל, אין לי כח לכתוב כל המעשה, תבקש מפלוני יחי' ויכתוב לך כל המעשה, מסתמא אתה זוכר מה ששתקתי בקלעון לכל ה... וב"ה זה היה סיבה לנסייעתינו מאשכנז ב"ה בזמנים נוראים כאלו רח"ל עכ"ל"ק.

מוסדות שאץ
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רחוב רבי יהודה הנשיא 2 | רובע ז' | אשדוד

ברכת "עזל טוב" וברכת לרוב

קדם פה מפיץ מרגליות, הנודע בשיעוריו ודרשותיו הבהירים והמחוקים, הפועל גדולות ונצורות להפצת "מתקנות התורה" ברחבי תבל, מגיד שיעור בידף היומ"י בבית מדרשו

הרה"ג ר' **דוד נתנאל שוורץ** שליט"א
מח"ס "יד המשפט" ובעל "פלאי התורה"

לרגל שמחת הולדת בנו יהודה נ"ו
יהי רצון שיזכה לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ושימשך להריבץ תורה ויראה ולהפיץ את "פלאות התורה" ברחבי תבל, עוד רבות בשנים מתוך בריות גופא ונחורא מעליא בביאת גואל צדק אמן.

היו שותפים בהפצת חיזוק הכשרות ברחבי תבל

הזדמנות מיוחדת לתרום לגליונות הכשרות שאנו מוציאים לאור בהשקעה של דמים מרובים (תרתי משמע) ולחזק את עניני הכשרות בכל רחבי תבל, המעוניינים לתרום לחיזוק הכשרות

יפנו למנכ"ל מוסדותינו
הרב שמחה רוזנווסר בטל': 053-310-10-80
או במייל: rabbi@skskosher.com

ניתן להפנות שאלות בכשרות, למערכת הכשרות בפקס - 088645575 ובמייל: rabbi@skskosher.com ומערכת הכשרות תענה בלי"נ על השאלות בגליונות הבאים במדור מיוחד, נא לכתוב את השאלות בצורה ברורה ועניינית. וכן ניתן לשלוח הערות או הארות על הגליון, ולהצטרף לקבלת הגליון במייל, בכתובת הנ"ל.